Wybuch II wojny światowej

1 i 17 września 1939, kampania wrześniowa, okupacja niemiecka i sowiecka, zbrodnie okupantów (Palmiry, Katyń), rzeź wołyńska, rząd RP na uchodźstwie i armia Andersa

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 35 pkt

Przypomnij sobie

- **Położenie Polski w 1939 roku**: Niemcy żądały przyłączenia Wolnego Miasta Gdańska do Rzeszy i eksterytorialnej autostrady przez Pomorze – Polska odmówiła. Wielka Brytania i Francja obiecały Polsce pomoc (gwarancje brytyjskie z marca 1939 r., sojusz polsko-brytyjski z 25 sierpnia 1939 r.). **23 sierpnia 1939** Hitler i Stalin zawarli przez swoich ministrów **pakt Ribbentrop–Mołotow**; jego tajna część dzieliła między oba państwa Europę Środkowo-Wschodnią, a w niej Polskę.
- **1 września 1939** Niemcy zaatakowały Polskę bez wypowiedzenia wojny. Wojna zaczęła się m.in. od ostrzału **Westerplatte**, bombardowania **Wielunia** i walk o Pocztę Polską w Gdańsku.
- **17 września 1939** do Polski wkroczyła od wschodu **Armia Czerwona** – Stalin realizował w ten sposób tajne ustalenia **paktu Ribbentrop–Mołotow**. Polska walczyła więc z dwoma najeźdźcami naraz.
- **Etapy kampanii wrześniowej**: bitwy graniczne i odwrót w głąb kraju (do ok. 10 września), **bitwa nad Bzurą** – największa bitwa kampanii (9–22 września), obrona Warszawy (do **28 września**), Lwowa, Modlina i Helu, ostatnia bitwa pod **Kockiem** (do 6 października). 3 września Wielka Brytania i Francja wypowiedziały Niemcom wojnę, ale nie podjęły poważnej ofensywy.
- **Bohaterstwo żołnierzy i cywilów**: załoga Westerplatte broniła się 7 dni; pocztowcy bronili Poczty Polskiej w Gdańsku; oddział kpt. **Władysława Raginisa** bronił się pod **Wizną**; prezydent Warszawy **Stefan Starzyński** kierował obroną cywilną stolicy, a mieszkańcy kopali rowy, gasili pożary i opiekowali się rannymi. Sprawdź, jakie walki toczyły się we wrześniu 1939 roku w twoim regionie.
- Mimo bohaterskiej obrony kampania wrześniowa zakończyła się klęską. Rząd przedostał się za granicę i działał na uchodźstwie.
- Ziemie polskie podzielono: część wcielono do Rzeszy, z centralnej utworzono **Generalne Gubernatorstwo**, wschodnie zajął ZSRR.
- **Okupacja niemiecka**: terror, łapanki, egzekucje, wywózki na roboty, zamykanie szkół średnich i wyższych, niszczenie kultury polskiej (m.in. **Intelligenzaktion** – mordowanie inteligencji).
- **Okupacja sowiecka**: masowe **deportacje** na Syberię i do Kazachstanu, aresztowania. Wiosną 1940 roku NKWD zamordowało blisko 22 tysiące polskich oficerów i urzędników – to **zbrodnia katyńska**.
- Zbrodnie niemieckie na Polakach: masowe egzekucje w **Palmirach** pod Warszawą (1939–1941), zamordowanie **profesorów lwowskich** (lipiec 1941), wysiedlenia i pacyfikacje na **Zamojszczyźnie** (1942–1943), wywózki dzieci na zniemczenie.
- **Rzeź wołyńska** (1943–1945): ukraińscy nacjonaliści z Ukraińskiej Powstańczej Armii (UPA) chcieli zbudować państwo ukraińskie bez Polaków i dążyli do „oczyszczenia" z nich Wołynia i Małopolski Wschodniej (Galicji Wschodniej). Wymordowali – według szacunków IPN – od 80 do 120 tysięcy Polaków. W 2016 roku Sejm RP uznał tę zbrodnię za **ludobójstwo**. Szczyt zbrodni przypadł na **11 lipca 1943 roku** (tzw. krwawa niedziela). Polska samoobrona i oddziały AK podjęły działania odwetowe; zginęło w nich kilka tysięcy Ukraińców, także cywilów. Zbrodnia do dziś jest trudnym tematem w stosunkach polsko-ukraińskich.
- **Rząd RP na uchodźstwie** powstał zgodnie z konstytucją: prezydentem został **Władysław Raczkiewicz**. Rząd działał najpierw we Francji, a od 1940 roku w **Londynie**. Premierem i Naczelnym Wodzem był gen. **Władysław Sikorski** (zginął w katastrofie lotniczej w Gibraltarze w 1943 roku). Po

Zagłada i Polskie Państwo Podziemne

Holokaust i zagłada Romów, postawy Polaków wobec Zagłady, Polskie Państwo Podziemne i Armia Krajowa, powstanie w getcie, powstanie warszawskie

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 39 pkt

Przypomnij sobie

- **Holokaust (Zagłada)** to zaplanowane wymordowanie przez Niemców około **6 milionów Żydów**, w tym blisko 3 milionów obywateli Polski.
- Niemcy tworzyli **getta** – największe w Warszawie zamknęli w listopadzie 1940 roku – i **obozy zagłady** na okupowanych ziemiach polskich, m.in. Auschwitz-Birkenau, Treblinkę i Bełżec.
- Ofiarą ludobójstwa padli też **Romowie** – Niemcy zamordowali ich setki tysięcy w całej Europie. Do Auschwitz-Birkenau deportowano około 23 tysięcy Romów; w nocy z 2 na 3 sierpnia 1944 roku zgładzono tam ostatnich ponad 4 tysiące więźniów tzw. obozu cygańskiego. Niemcy mordowali również Polaków (zwłaszcza ludzi wykształconych) i inne narody uznane za „niższe" – np. w Palmirach pod Warszawą w latach 1939–1941 rozstrzelali około 1700 osób, a z Zamojszczyzny w latach 1942–1943 wysiedlili ponad 100 tysięcy Polaków.
- **19 kwietnia 1943** wybuchło **powstanie w getcie warszawskim** – pierwszy w okupowanej Europie zryw miejski, podjęty bez szans na zwycięstwo.
- **Polskie Państwo Podziemne** to unikalna w skali Europy struktura podległa rządowi RP na uchodźstwie: **Delegatura Rządu na Kraj** (tajna administracja), podziemny parlament (od 1944 roku **Rada Jedności Narodowej**), sądy, prasa, szkolnictwo (**tajne komplety**) i wojsko – **Armia Krajowa** (tak od 1942 roku nazywano Związek Walki Zbrojnej).
- Polacy ratujący Żydów ryzykowali życie własne i całej rodziny – w okupowanej Polsce za pomoc groziła kara śmierci. W 1942 roku przy Delegaturze Rządu RP na Kraj powstała **Rada Pomocy Żydom „Żegota"**, finansowana przez rząd na uchodźstwie – wyjątkowa w okupowanej Europie organizacja pomocy Żydom działająca z ramienia państwa podziemnego.
- Postawy Polaków wobec Zagłady były różne. Część ratowała Żydów, wielu – sterroryzowanych i walczących o przetrwanie – pozostawało biernych, a niektórzy wydawali ukrywających się Niemcom lub wymuszali od nich pieniądze (**szmalcownicy**). Podziemne sądy uznawały to za zdradę i skazywały szmalowników, także na śmierć.
- **1 sierpnia 1944** wybuchło **powstanie warszawskie**. Armia Krajowa chciała wyzwolić stolicę przed wkroczeniem Armii Czerwonej, by władze polskie przyjęły Sowietów jako gospodarze. Powstanie trwało 63 dni – skapitulowało **2 października 1944** roku. Zginęło około 16–18 tysięcy powstańców, a zabitych cywilów – według szacunków historyków – od ok. 130 do ok. 200 tysięcy. Miasto zostało zburzone.
- Wobec powstania Armia Czerwona zatrzymała się na prawym brzegu Wisły, a Stalin długo nie pozwalał samolotom alianckim lądować na sowieckich lotniskach. Alianci zachodni zrzucali broń i zaopatrzenie z baz we Włoszech, ale była to pomoc zbyt mała, by zmienić losy walk.
- **Rotmistrz Witold Pilecki** dobrowolnie dał się uwięzić w Auschwitz, aby zebrać informacje o obozie i przekazać je aliantom.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Koniec II wojny światowej

Przełom na frontach, konferencje wielkiej trójki, nowe granice Polski, bilans wojny

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 29 pkt

Przypomnij sobie

- **Etapy wojny**: 1939 – podbój Polski; 1940 – Niemcy zajęły Danię, Norwegię, Holandię, Belgię i Francję, ale przegrały **bitwę o Anglię**; **22 czerwca 1941** – atak Niemiec na ZSRR; **7 grudnia 1941** – japoński atak na **Pearl Harbor**, do wojny przystąpiły USA.
- Przełom na frontach nastąpił w latach 1942–1943: **Midway** (czerwiec 1942, Pacyfik), **El-Alamein** (jesień 1942, Afryka), **Stalingrad** (zakończony w lutym 1943), **Kursk** (lato 1943). Od tego momentu państwa Osi zaczęły przegrywać.
- **Przyczyny klęski państw Osi**: przewaga aliantów w liczbie ludności, surowcach i produkcji (zwłaszcza przemysł USA), wojna na wielu frontach naraz, ogromne straty Niemiec w ZSRR, panowanie aliantów w powietrzu i na morzu, opór narodów podbitych (ruch oporu).
- **6 czerwca 1944** alianci wylądowali w **Normandii** (D-Day) i otworzyli drugi front w Europie Zachodniej.
- Polacy walczyli na wielu frontach: **Narwik** (Norwegia, 1940), **bitwa o Anglię** (1940, dywizjon 303), **Tobruk** (Afryka, 1941), **Lenino** (front wschodni, 1943), **Monte Cassino** (Włochy, maj 1944, 2 Korpus gen. Andersa), **Falaise** (Normandia, 1944, 1 Dywizja Pancerna gen. Maczka), Arnhem (1944), szturm Berlina (1945).
- **Mocarstwa wobec sprawy polskiej**: gdy w 1943 roku Niemcy ujawnili groby w Katyniu, a rząd RP poprosił o zbadanie sprawy, ZSRR zerwał z nim stosunki. Stalin utworzył zależne od siebie polskie władze komunistyczne (PKWN, lipiec 1944). Wielka Brytania i USA, potrzebując ZSRR do pokonania Niemiec, godziły się na jego żądania wobec Polski.

Konferencja	Data	Najważniejsze ustalenia
Teheran	1943	decyzja o otwarciu drugiego frontu; wstępna (tajna) zgoda na wschodnią granicę Polski na linii Curzona
Jałta	luty 1945	potwierdzenie granicy wschodniej na linii Curzona; rząd z udziałem komunistów (TRJN); obietnica wolnych wyborów; strefy okupacyjne Niemiec
Poczdam	lipiec–sierpień 1945	zachodnia granica na Odrze i Nysie Łużyckiej; przesiedlenia ludności

- Wojna w Europie zakończyła się **8 maja 1945** kapitulacją Niemiec. Wojna na Pacyfiku – we wrześniu 1945, po zrzuceniu bomb atomowych na **Hiroszimę i Nagasaki**.
- Granice Polski **przesunięto na zachód**: utraciliśmy Kresy Wschodnie, zyskaliśmy Ziemie Zachodnie i Północne. Miliony ludzi musiały opuścić swoje domy.
- Bilans: według szacunków historyków około **50–60 milionów** ofiar na świecie, w tym blisko 6 milionów obywateli Polski. Zniszczone miasta, wśród nich zburzona Warszawa.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Polska Ludowa

Przejęcie władzy przez komunistów, stalinizm i odwilż 1956, gospodarka centralnie planowana, protesty społeczne, rola Kościoła i kard. Wyszyńskiego

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 30 pkt

Przypomnij sobie

- **22 lipca 1944 roku** ogłoszono **Manifest PKWN** – początek władzy komunistów. Po 1945 roku władzę w Polsce przejęli **komuniści** wspierani przez ZSRR. Sfałszowano **referendum** (1946) i **wybory** (1947), a opozycję rozbito.
- **Postawy Polaków wobec nowej władzy** były różne. Część podjęła walkę zbrojną – żołnierzy podziemia niepodległościowego (**żołnierzy wyklętych**) więziono, skazywano i mordowano; wielu do dziś nie ma znanych grobów. Inni wybrali legalną opozycję – **Polskie Stronnictwo Ludowe** Stanisława Mikołajczyka, rozbite po sfałszowanych wyborach. Wielu ludzi czekało na rozwój wydarzeń, część poparła nową władzę, licząc na awans lub reformy (np. reformę rolną).
- W latach **stalinizmu** (ok. 1948–1956) rządził **Bolesław Bierut**. Władzę skupiła jedna partia – **PZPR** (1948), a **konstytucja z 1952 roku** wprowadziła nazwę Polska Rzeczpospolita Ludowa. Państwo przejęło przemysł (nacjonalizacja), realizowało **plan sześcioletni** (budowa ciężkiego przemysłu, np. Nowa Huta) i zmuszało chłopów do wstępowania do spółdzielni produkcyjnych (kolektywizacja). W kulturze obowiązywał **socrealizm**. Trwał terror Urzędu Bezpieczeństwa i pokazowe procesy, władza walczyła z Kościołem – w 1953 roku uwięziono prymasa **kard. Stefana Wyszyńskiego**. Po protestach w Poznaniu (czerwiec 1956) i zmianach w ZSRR nastąpiła **odwilż**: w październiku 1956 roku władzę objął **Władysław Gomułka**, a prymasa uwolniono.
- Kościół katolicki był w PRL jedyną wielką instytucją niezależną od władzy. Prymas Wyszyński przygotował **Wielką Nowennę** i obchody **Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)**, które zgromadziły miliony ludzi.
- Gospodarka była **centralnie planowana**: państwo decydowało, co i ile produkować. Skutki: braki towarów, kolejki, **kartki** na żywność, słaba jakość wyrobów.
- **System władzy w latach 60. i 70.**: rządziła PZPR, a najważniejszą osobą był jej I sekretarz; wybory nie były wolne. Polska zależała od ZSRR: w kraju stacjonowały wojska sowieckie, PRL należała do **Układu Warszawskiego** i RWPG, a w 1968 roku polskie wojsko wzięło udział w interwencji w Czechosłowacji.
- **Czasy Gomułki** (1956–1970) to tzw. mała stabilizacja: skromne, ale spokojniejsze życie, oszczędna gospodarka, kontrola kultury. **Czasy Gierka** (1970–1980): kredyty zagraniczne, budowa fabryk i dróg, mały fiat (126p), kolorowa telewizja i „propaganda sukcesu"; pod koniec lat 70. długi i braki towarów doprowadziły do kryzysu.
- **Opozycja 1976–1980**: po represjach wobec robotników Radomia i Ursusa powstał **Komitet Obrony Robotników (KOR, 1976)**, który zbierał pieniądze dla poszkodowanych i informował o łamaniu praw. Później powstały m.in. Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (1977) oraz Wolne Związki Zawodowe (1978). Wydawano niezależne pisma i książki poza cenzurą.
- Życie publiczne kontrolowały **cenzura** i **propaganda**, a opozycję – **Służba Bezpieczeństwa**.

Rok	Wydarzenie
1956	Poznański Czerwiec – protest robotników, krwawo stłumiony

Solidarność i rok 1989

Strajki 1980, powstanie Solidarności, stan wojenny, Okrągły Stół, wybory 4 czerwca

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 35 pkt

Przypomnij sobie

- **16 października 1978 roku** kardynał **Karol Wojtyła** został papieżem (**Jan Paweł II**). Jego **pielgrzymka do Polski w 1979 roku** dodała ludziom odwagi.
- W **sierpniu 1980** wybuchły strajki. Największy, w **Stoczni Gdańskiej**, zaczął się m.in. w obronie zwolnionej suwnicowej **Anny Walentynowicz**; przewodził mu **Lech Wałęsa**. Podpisano **porozumienia sierpniowe**.
- Powstał **NSZZ „Solidarność”** – pierwszy w bloku wschodnim niezależny związek zawodowy. W szczytowym momencie liczył około **10 milionów** członków.
- **13 grudnia 1981** gen. **Wojciech Jaruzelski** wprowadził **stan wojenny**: internowano tysiące działaczy, zawieszono działalność związków, na ulicach pojawiły się czołgi. W kopalni **Wujek** zginęło dziewięciu górników.
- **Postawy wobec stanu wojennego**: wielu ludzi stawiało opór – Solidarność działała w podziemiu, wydawano nielegalne gazety i książki (**drugi obieg**), organizowano demonstracje (np. 31 sierpnia 1982), pomoc dla internowanych i ich rodzin, bojkot reżimowej telewizji. Inni bali się represji i wycofali się z życia publicznego, część wyemigrowała, a część poparła władzę. W 1983 roku Lech Wałęsa otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla. W **1984 roku** funkcjonariusze SB zamordowali ks. **Jerzego Popiełuszkę**, kapelana Solidarności.
- **Okrągły Stół** (6 lutego – 5 kwietnia 1989): kryzys gospodarczy, strajki w 1988 roku i zmiany w ZSRR (reformy Michaiła Gorbaczowa) skłoniły władzę do rozmów. Stronę rządową reprezentował m.in. gen. Czesław Kiszczak, opozycję – Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Bronisław Geremek. Ustalono: ponowną legalizację Solidarności, częściowo wolne wybory do Sejmu (35% mandatów do wolnego wyboru), całkowicie wolne wybory do nowego **Senatu** i utworzenie urzędu **prezydenta**.
- **4 czerwca 1989** odbyły się częściowo wolne wybory. Solidarność zdobyła niemal wszystkie możliwe mandaty. Powstał rząd **Tadeusza Mazowieckiego** – pierwszy w bloku wschodnim rząd z niekomunistycznym premierem (komuniści zachowali m.in. resorty spraw wewnętrznych i obrony).
- Zmiany w Polsce zapoczątkowały upadek komunizmu w Europie: **1989** – upadek muru berlińskiego, **1991** – rozpad ZSRR.

Solidarność i rok 1989

Lech Wałęsa – sierpień 1980
zdjęcie, VIII 1980

Okrągły Stół – 1989
zdjęcie, 1989

Podgląd • Pierwsza Ławka

Polska i świat po 1989 roku

Przemiany ustrojowe i transformacja, lata 90., koniec bloku wschodniego, integracja europejska, NATO i Unia Europejska

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 32 pkt

Przypomnij sobie

- Po 1989 roku Polska przeszła **transformację**: od gospodarki centralnie planowanej do **rynkowej** i od systemu jednej partii do **demokracji**.
- **Przemiany ustrojowe 1989–1997**: w grudniu 1989 roku przywrócono nazwę **Rzeczpospolita Polska**, a w lutym 1990 roku – koronę orłowi w godle; w 1990 roku odbyły się wybory samorządowe, a prezydentem w wyborach powszechnych został **Lech Wałęsa**; w **1991 roku** – wybory do Sejmu, w których po raz pierwszy o wszystkie mandaty walczono bez ograniczeń; w 1992 roku uchwalono tzw. małą konstytucję, a w **1997 roku** – obowiązującą **Konstytucję RP**.
- **Gospodarka**: od 1990 roku **plan Balcerowicza** wprowadzał gospodarkę rynkową. Zmiany były trudne: wysoka inflacja, upadek nierentownych zakładów i bezrobocie. Jednocześnie zapełniły się sklepy, powstały prywatne firmy. **Kultura i społeczeństwo**: zniknęła cenzura, powstały prywatne gazety, radia i telewizje, ludzie mogli swobodnie wyjeżdżać za granicę.
- **Przyczyny napięć społecznych w latach 90.**: bezrobocie (zwłaszcza po likwidacji PGR-ów i wielkich zakładów), spadek wartości płac i oszczędności, rosnące różnice w zamożności, poczucie, że nie wszyscy skorzystali na zmianach; dochodziło do strajków i protestów.
- **12 marca 1999** – wstąpienie do **NATO**. **1 maja 2004** – wstąpienie do **Unii Europejskiej**. **2007** – wejście do strefy Schengen.
- **Europa Środkowo-Wschodnia 1989–1991**: za przykładem Polski upadły rządy komunistów w innych krajach bloku wschodniego (tzw. Jesień Ludów) – na Węgrzech, w NRD, Czechosłowacji (pokojowa „aksamitna rewolucja"), w Bułgarii, a w Rumunii doszło do walk i ofiar. **1989** – upadek muru berlińskiego, **1990** – zjednoczenie Niemiec, **1991** – rozwiązanie **Układu Warszawskiego** i RWPG, rozpad ZSRR i koniec zimnej wojny. Powstały niepodległe państwa, m.in. Litwa, Łotwa, Estonia, Ukraina i Białoruś. W latach 1992–1993 wojska rosyjskie opuściły Polskę.
- **Integracja europejska** – cel: pokój, współpraca i dobrobyt po doświadczeniach wojen. Etapy: **Europejska Wspólnota Węgla i Stali (1951)**, **Europejska Wspólnota Gospodarcza** – traktaty rzymskie (**1957**), **Unia Europejska** – traktat z **Maastricht** (**1992**), wspólna waluta **euro** (w obiegu od 2002 roku), rozszerzenie o Polskę i dziewięć innych państw (2004).
- Członkostwo w UE dało Polsce fundusze na drogi, koleje i szkoły, swobodę podróżowania, nauki i pracy oraz wspólny rynek dla polskich firm.
- Członkostwo w NATO daje Polsce gwarancję wspólnej obrony (art. 5 traktatu), a członkostwo w UE – udział w decyzjach Europy i wspólny rynek.

Polska po 1989 roku

mur berliński – listopad 1989
zdjęcie, XI 1989

Unia Europejska – Polska od 2004 r.
flaga UE

Świat po II wojnie światowej – zimna wojna

Skutki wojny i ONZ, dwa bloki, konflikty zimnej wojny, dekolonizacja, Bliski Wschód, Chiny, przemiany społeczne i kulturowe

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 35 pkt

Przypomnij sobie

- **Skutki II wojny światowej**: polityczne – podział świata na strefy wpływów USA i ZSRR, osądzenie zbrodniarzy (proces w Norymberdze); społeczne – dziesiątki milionów zabitych, przesiedlenia i uchodźcy; gospodarcze – zniszczone miasta i przemysł Europy, przewaga gospodarcza USA; kulturowe – zniszczone zabytki i zbiory, pamięć o Holokauście.
- W **1945 roku** powstała **Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ)**, która ma strzec pokoju. Najważniejszą rolę odgrywa w niej Rada Bezpieczeństwa (stali członkowie z prawem weta: USA, ZSRR/Rosja, Wielka Brytania, Francja, Chiny). W 1948 roku ONZ przyjęła **Powszechną Deklarację Praw Człowieka**.
- **Zimna wojna** (1947–1991) – rywalizacja dwóch bloków: zachodniego (USA) i wschodniego (ZSRR) bez bezpośredniej wojny między mocarstwami, za to z wyścigiem zbrojeń (broń atomowa), wyścigiem kosmicznym i wojnami w innych częściach świata. Europę podzieliła **„żelazna kurtyna"**.
- Pomoc USA dla odbudowy Europy Zachodniej to **plan Marshalla** (1947); ZSRR zabronił państwom bloku wschodniego z niej korzystać. W **1948–1949** ZSRR prowadził **blokadę Berlina Zachodniego** – zachodni alianci zaopatrywali miasto „mostem powietrznym". W 1949 roku powstały dwa państwa niemieckie: **RFN** (zachodnie) i **NRD** (wschodnie), a także sojusz **NATO**. W **1955 roku** państwa bloku wschodniego podpisały **Układ Warszawski**.
- Konflikty zimnej wojny: **wojna w Korei (1950–1953)**; stłumienie przez wojska radzieckie **powstania na Węgrzech (1956)**; budowa **muru berlińskiego (1961)**; **kryzys kubański (1962)** (przywódca ZSRR Nikita Chruszczow, prezydent USA John F. Kennedy) – świat był o krok od wojny atomowej; **wojna w Wietnamie** (zaangażowanie USA 1965–1973); interwencja wojsk Układu Warszawskiego w **Czechosłowacji (1968)** kończąca „praską wiosnę"; **interwencja ZSRR w Afganistanie (1979–1989)**.
- **Dekolonizacja**: po wojnie niepodległość uzyskały dawne kolonie – m.in. **Indie (1947)**, dzięki pokojowemu oporowi **Mahatmy Gandhiego**, a w 1960 roku („rok Afryki") aż 17 państw afrykańskich. Część krajów walczyła zbrojnie (np. Algieria z Francją). Przyczyny: osłabienie mocarstw kolonialnych w czasie wojny, ruchy niepodległościowe, prawo narodów do samostanowienia w Karcie ONZ. Następstwa: powstanie wielu nowych państw, ale też bieda, wojny domowe i spory o granice wytyczone przez kolonizatorów.
- **Bliski Wschód**: Żydzi i Arabowie uważali Palestynę za swoją ziemię. Po Holokauście wielu Żydów chciało mieć własne państwo – w **1948 roku** powstał **Izrael**. Państwa arabskie nie uznały go i rozpoczęły wojnę; setki tysięcy Arabów palestyńskich stały się uchodźcami. Przyczyny trwających do dziś konfliktów: spór o ziemię i granice, o **Jerozolimę** (święte miasto trzech religii), los uchodźców palestyńskich, a także rywalizacja mocarstw o wpływy w regionie bogatym w ropę naftową.
- **Chiny**: w **1949 roku** komuniści **Mao Zedonga** utworzyli Chińską Republikę Ludową. Polityka **„wielkiego skoku"** (1958–1962) wywołała głód, w którym zginęły dziesiątki milionów ludzi, a **„rewolucja kulturalna"** (1966–1976) – prześladowania i niszczenie kultury. Po śmierci Mao **Deng Xiaoping** od 1978 roku wprowadzał elementy gospodarki rynkowej – Chiny zaczęły szybko się bogacić, ale władzę nadal zachowała partia komunistyczna (krwawe stłumienie protestów na placu Tiananmen w **1989 roku**).

Podgląd • Pierwsza Ławka

Wrzesień 1939 – ćwiczenia

Daty, miejsca, pakt

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 13 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie” na karcie 1.

zdjęcie, IX 1939

1 Uzupełnij daty. ___ / 4 pkt

1. atak Niemiec na Polskę: _____
2. agresja ZSRR na Polskę: _____
3. kapitulacja Warszawy: _____
4. podpisanie paktu Ribbentrop–Mołotow: _____

2 Połącz miejsce z wydarzeniem. ___ / 4 pkt

1. Westerplatte	a) największa bitwa kampanii wrześniowej
2. Wizna	b) zbrodnia NKWD na polskich oficerach w 1940 r.
3. Katyń	c) obrona składnicy wojskowej w Gdańsku przez 7 dni
4. bitwa nad Bzurą	d) obrona „polskich Termopil” przez oddział kpt. Raginisa

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Wielka Brytania i Francja wypowiedziały wojnę Niemcom 3 września 1939 r.	P	F
2. ZSRR wkroczył do Polski jako sojusznik Polaków.	P	F
3. Pakt Ribbentrop–Mołotow zawierał tajny protokół o podziale Europy Wschodniej.	P	F
4. Ziemie polskie zostały podzielone między Niemcy i ZSRR.	P	F

4 Która bitwa z 1939 roku była ostatnią bitwą regularnych wojsk polskich w kampanii wrześniowej? ___ / 1 pkt

A. pod Kockiem **B.** pod Wizną

C. pod Mokrą **D.** nad Bzurą

PIERWSZA ŁAWKA

Państwo Podziemne i Zagłada – ćwiczenia

Daty, postacie, fakty

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 14 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

batalion „Parasol", zdjęcie J. Joachimczyka, 1 IX 1944

1 Uzupełnij daty. ___ / 4 pkt

1. wybuch powstania w getcie warszawskim: _____
2. wybuch powstania warszawskiego: _____
3. kapitulacja powstania warszawskiego: _____
4. przekształcenie ZWZ w Armię Krajową: _____

2 Połącz postać z opisem. ___ / 5 pkt

1. Irena Sendlerowa	a) dowódca ŻOB w powstaniu w getcie
2. Witold Pilecki	b) kurier, przekazał aliantom relację o Zagładzie
3. Mordechaj Anielewicz	c) pierwszy komendant główny AK
4. Jan Karski	d) pomagała wyprowadzać z getta i ukrywać dzieci żydowskie
5. Stefan Rowecki „Grot"	e) dobrowolnie trafił do Auschwitz, by zebrać informacje

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Rada Pomocy Żydom działała pod kryptonimem „Żegota".	P	F
2. Powstanie warszawskie trwało 63 dni.	P	F
3. Auschwitz-Birkenau był obozem koncentracyjnym i zagłady.	P	F
4. Za pomoc Żydom w okupowanej Polsce groziła jedynie grzywna.	P	F

4 Jak nazywano tajne nauczanie w okupowanej Polsce? ___ / 1 pkt

A. Uniwersytet Latający
B. tajne komplety
C. Szare Szeregi
D. Żegota

PIERWSZA ŁAWKA

Koniec wojny – ćwiczenia

Przełomy, konferencje, granice

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 13 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

zdjęcie, V 1944

1 Uzupełnij daty. ___ / 5 pkt

1. bitwa pod Stalingradem – koniec: _____
2. lądowanie w Normandii: _____
3. bitwa o Monte Cassino: _____
4. kapitulacja Niemiec: _____
5. kapitulacja Japonii: _____

2 Połącz konferencję z postanowieniem. ___ / 3 pkt

1. Teheran (1943)	a) ustalono zachodnią granicę Polski na Odrze i Nysie Łużyckiej
2. Jałta (1945)	b) postanowiono otworzyć drugi front i wstępnie uzgodniono wschodnią granicę Polski na linii Curzona
3. Poczdam (1945)	c) potwierdzono granicę wschodnią na linii Curzona i utworzenie rządu z udziałem komunistów

1 ____ 2 ____ 3 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Polacy walczyli na wielu frontach, m.in. pod Monte Cassino.	P	F
2. Po wojnie Polska odzyskała Lwów i Wilno.	P	F
3. Bomby atomowe zrzucono na Hiroszimę i Nagasaki.	P	F
4. Polska straciła w czasie wojny ok. 6 mln obywateli.	P	F

4 Który polski korpus zdobył Monte Cassino? ___ / 1 pkt

A. 2 Korpus Polski gen. Andersa

B. Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich

C. 1 Dywizja Pancerna gen. Maczka

D. 1 Armia Wojska Polskiego

PIERWSZA ŁAWKA

PRL – utrwalenie

Utrwalanie władzy, protesty, gospodarka, Kościół

KARTA 3/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 21 pkt

Pamiętaj: pisząc o przyczynach i skutkach, podawaj konkretne fakty i daty – samo „bo tak było” nie wystarczy.

zdjęcie, VI 1956

1 **Wymień trzy metody, którymi komuniści umacniali władzę po 1944 r.** ___ / 3 pkt

2 **Przyporządkuj wydarzenia.** ___ / 4 pkt

Poznań 1956 Marzec 1968 Grudzień 1970 Radom 1976

protesty robotnicze	protesty studentów i inteligencji

3 **Wyjaśnij, czym była gospodarka centralnie planowana i jaki miała skutek dla życia codziennego.** ___ / 2 pkt

4 **Przyporządkuj zjawiska do okresów rządów.** ___ / 6 pkt

mała stabilizacja kredyty zagraniczne „propaganda sukcesu” Marzec 1968 mały fiat 126p Grudzień 1970 – koniec rządów

Gomułka (1956–1970)	Gierek (1970–1980)

5 **Podaj dwa przejawy zależności PRL od ZSRR.** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, czym zajmował się Komitet Obrony Robotników.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Solidarność – ćwiczenia

Daty, postacie, fakty

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 14 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

zdjęcie, VIII 1980

1 Uzupełnij daty. ___ / 5 pkt

1. wybór Karola Wojtyły na papieża: _____
2. porozumienia sierpniowe w Gdańsku: _____
3. wprowadzenie stanu wojennego: _____
4. obrady Okrągłego Stołu: _____
5. częściowo wolne wybory: _____

2 Połącz postać z opisem. ___ / 4 pkt

1. Lech Wałęsa	a) kapelan Solidarności, zamordowany przez SB w 1984 r.
2. Anna Walentynowicz	b) przywódca strajku i przewodniczący Solidarności
3. Tadeusz Mazowiecki	c) pierwszy w bloku wschodnim premier spoza partii komunistycznej (1989)
4. ks. Jerzy Popiełuszko	d) suwnicowa, której zwolnienie wywołało strajk w stoczni

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Solidarność była pierwszym niezależnym związkiem zawodowym w bloku wschodnim.	P	F
2. Podczas stanu wojennego Solidarność działała legalnie.	P	F
3. W wyborach 4 czerwca 1989 r. opozycja zdobyła niemal wszystkie mandaty, o które mogła walczyć.	P	F
4. Wizyta Jana Pawła II w 1979 r. dodała Polakom odwagi.	P	F

4 Ile mandatów w Sejmie było w wyborach 4 czerwca 1989 roku do wolnego wyboru? ___ / 1 pkt

A. 35%
B. 100%
C. 65%
D. 10%

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Historia, klasa 8 – pakiet 7 zestawów (42 karty pracy)

Podgląd pokazał 12 z 113 stron. Pełna wersja: 113 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Koniec II wojny światowej – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8
- Wybuch II wojny światowej – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8
- Zagłada i Polskie Państwo Podziemne – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8
- Polska Ludowa – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8
- Solidarność i rok 1989 – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8
- Polska i świat po 1989 roku – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8
- Świat po II wojnie światowej – zimna wojna – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-8-pakiet-zestawow-kart-pracy